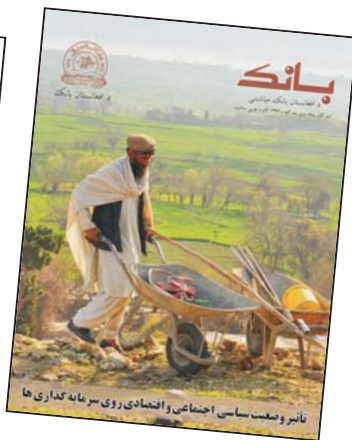
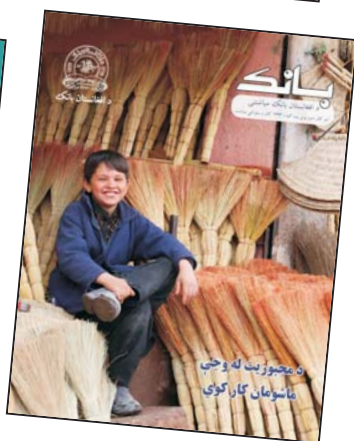
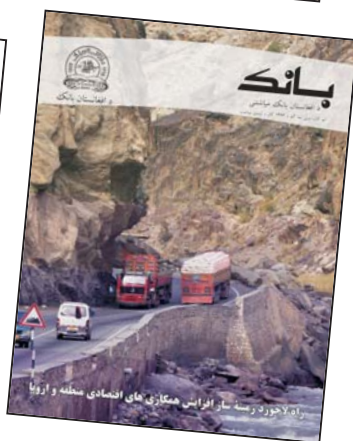
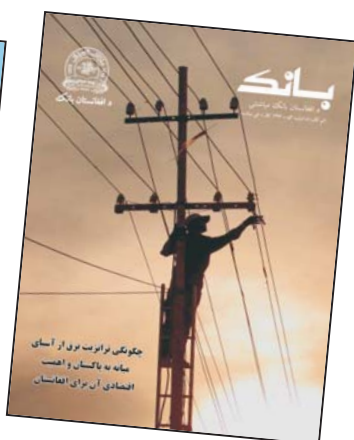

بانک

د افغانستان بانک میاشتنی

اتم کال، شپږ نوي یمه گڼه د ۱۳۹۴ کال د غبرگولي میاشت

ماهنامه "بانک" هشت ساله شد

د افغانستان بانک خبرتيا!

د افغانستان بانک د قانون د دري دېرشمې مادې مطابق د افغانستان رایجې پیسې او پولي واحد افغانۍ دي، له همدې امله د ټولو افغانانو، دولتي او خصوصي ادارو او مؤسسو څخه غوښتل کیږي خو په قرار دادونو، نورو معاملو او په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي، ځکه چې افغانۍ په سیمه کې یوه با ثباته پیسه ده چې ستاسو د اقتصادي برنامو جوړونې په ثبات کې ګټوره تمامیری.

بانک

صاحب امتیاز: د افغانستان بانک

تحت نظر: شفیق الله بارز

مدیر مسوول: یماعفیف

گزارشگران: عبداللطیف بایانی و عبدالحفیظ شاهین

دیزاین: خالد احمد فیضی

فوتوژورنالیست: زیرک ملیا

مترجمین: عین الله عیان و مسعود ودان

مسوول چاپ و توزیع: سید جعفر ایوبی

آدرس: آمریت عمومی اسناد و ارتباط، د افغانستان بانک

تلفون: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۴۷۶۱

فکس: ۰۰۹۳۰۲۰۲۱۰۰۳۰۵

پست الکترونیکی: magazine@dab.gov.af

صفحه الکترونیکی: www.dab.gov.af

د دې ګڼې مطالب

ارزش دالر نه تنها در مقابل افغانی بلکه در مقابل...

تلاش ها برای تسهیل هرچه بیشتر دسترسی مردم به...

پرداخت مالیات گمرکی الکترونیکی شد

ورکشاپ آموزشی بانکداری اسلامی با اهدای ...

ماهنامه "بانک" هشت ساله شد

نړیوال بانک د اصلاحاتو له هغو هڅو څخه ملاتړ...

د یو هېواد په اقتصاد کې د بانک رول

د ملي عاید پیژندنه او مفاهیم

چابهار دسترسی به آبهای آزاد تجارتي

د نړۍ اقتصادي خبرونه

د افغانستان د بانکداری قانون

با ثباته کره په کوم حالت کې منځته راځي

آیا میدانید که صنایع در رشد اقتصادی چه تأثیری ...

چگونگی نقش تعیین کننده راه های مواصلاتی...

د بې روزګارۍ منفي اغیزې

مشاغل کاذب بدتر از بیکاری است

تیم فوتبال د افغانستان بانک تحت عنوان ...

یاد آوری: به غیر از سرمقاله که دیدگاه رسمی "مجله بانک" است، مسوولیت مضامین و مقالات دیگر به نویسندگان آن بر

می گردد، همچنان استفاده از مقالات و تصاویر مجله با ذکر مأخذ مجاز است.

ارزش دالر نه تنها در مقابل افغانی بلکه در مقابل سایر ارزها افزایش یافته است

در این اواخر نرخ افغانی کاهش اندکی را در مقابل دالر امریکایی نشان میدهد. بخاطر رفع نگرانی هموطنان عزیز باید گفت که دالر امریکایی نه تنها در مقابل افغانی بلکه در مقابل سایر ارزهای کشورهای جهان افزایش یافته است. طی دوازده ماه گذشته روبل روسیه ۴۶.۲۵ فیصد، سامانی تاجکستان ۲۷.۹۰ فیصد، یورو واحد پولی اتحادیه اروپا ۲۳.۲۸ فیصد، دالر استرالیا ۱۸.۶۹ فیصد، دالر زیلاند جدید ۱۴.۸۰ فیصد و افغانی ۴.۷۸ فیصد در مقابل دالر امریکایی کاهش یافته اند که در این میان کاهش نرخ افغانی در مقابل دالر نسبت به سایر اسعار نشاندهنده فیصدی پایین تر است.

ارزش افغانی طی چندین سال گذشته در مقابل پول های منطقه و حتی فراتر از منطقه از ثبات خوبی برخوردار بوده است. د افغانستان بانک منحیث بانک مرکزی کشور با اجرای پالیسی، پلان و

امکانات دست داشته همواره جهت کنترل نوسانات نرخ مبادله مبادرت ورزیده و اوضاع را مدیریت می نماید. د افغانستان بانک طی بیشتر از یک دهه گذشته تغییرات در ارزش افغانی در برابر اسعار خارجی را به دقت تحت نظر داشته و عندالموقع و حسب ضرورت در بازار مداخله نموده و از نوسانات حاد نرخ مبادله جلوگیری می نماید. این بانک با اجرای سیاست های پولی معقول و ابزار دست داشته توانسته است ثبات ارزش افغانی در مقابل سایر ارزها را حفظ نماید که یقیناً ارزش نرخ مبادله در مقایسه با سایر ارز های شرکای عمده تجارتی افغانستان مانند پاکستان، ایران، تاجکستان و هند و حتی در مقایسه با اقتصاد های عمده دنیا مانند جاپان، ترکیه، اندونزی، روسیه، کشور های آسیای میانه و حتی در مقایسه با یورو پول اتحادیه اروپا از ثبات خوبی برخوردار بوده است. □

تلاش ها برای تسهیل هرچه بیشتر دسترسی مردم به قروض رهنی ادامه دارد

ادارات مربوط و عموم مردم از چگونگی اجرای قروض رهنی بلند رفته و با تطبیق این برنامه در دراز مدت قسمتی از احتیاجات مردم عزیز ما به سرپناه و مسکن از طریق اجرای قروض رهنی توسط بانکها تجارتي رفع خواهد شد.

نا گفته نباید گذاشت که این ورکشاپ آموزشی میکانیزم قرضه دهی رهن، قیمت گذاری جایداد ها و سایر مسایل مربوط به پروسه اجرای قروض رهنی را در بر میگرفت. □

مهاجرین افغان به وطن نیاز مبرم به سر پناه محسوس است، بنابر این د افغانستان بانک تلاش نمود تا به یک چار چوب حقوقی منظم سیستم رهن دست یابد که به همین منظور تفاهمنامه همکاری میان اداره حرکت و IFC را به امضا رسانید.

محترم هده وال افزود که جزوی این تفاهمنامه را بر گزاری ورکشاپ های آموزشی برای بانکهای تجارتي و سایر ادارات ذیربط تشکیل میدهد که در نتیجه سطح آگاهی کارمندان محترم

افغانستان بانک بتاريخ ۳ جوزا ۱۳۹۴ ورکشاپ یک روزه آگاهی دهی از روند قرضه دهی رهن را برای کارمندان محترم بانکهای تجارتي، وزارت شهر سازی و مسکن، اداره حمایت از قرضه های کوچک (مسفا) ، شاروالی کابل و کارمندان آمریت رهن د افغانستان بانک بر گزار نمود.

محترم خان افضل هده وال سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک حین افتتاح این ورکشاپ آموزشی گفت که با توجه به افزایش نفوس و عودت

پرداخت مالیات گمرکی الکترونیکی شد

وقتی تبادل پول به صورت فیزیکی در پرداخت مالیات گمرکی الکترونیکی شود، تا حد زیادی از فساد جلوگیری می شود. این مطلب را محترم الحاج عیسی خان طراب معاون دوم د افغانستان بانک در محفلی افتتاح سیستم الکترونیکی پرداخت محصولات گمرکی که بتاريخ ۲ جوزا ۱۳۹۴ در تالار کنفرانس های معینیت گمرکات و عواید وزارت محترم مالیه جمهوری اسلامی افغانستان دایر شده بود، گفت.

محترم عیسی خان طراب افزود که با برقی ساختن سیستم پرداخت محصولات گمرکی تسهیلات زیادی در روند تجارت ایجاد می گردد. از طریق سیستم الکترونیکی پرداخت محصول گمرکی، بانک های خصوصی و دولتی با بانک مرکزی وصل می شوند و با تطبیق این سیستم مصونیت، سرعت و شفافیت در انتقال پول و جمعآوری عواید گمرکی بوجود می آید. جهت اطمینان تاجر از چگونگی پرداخت و رسید مالیات، سیستم متذکره پیام یا مسج را به موبایل تاجر ارسال میدارد.

محترم طراب معاون دوم د افغانستان بانک افزود که با فعال شدن سیستم متذکره، معاملات بانکی نیز افزایش خواهد یافت که این روند بدون شک اثرگذاری مثبت خود را بر وضعیت اقتصاد کشور به همراه دارد.

متعاقباً محترم گل مقصود ثابت معین گمرکات و عواید وزارت مالیه جمهوری اسلامی افغانستان گفت که

افزایش را نشان میدهد.

بعداً محترم خان جان الکوزی معاون هیئت عامل اتاق تجارت و صنایع و محترم داکتر نجیب الله وردک رئیس گمرکات پیرامون مؤثریت سیستم الکترونیکی پرداخت محصولات گمرکی صحبت نمودند و در اخیر تفاهمنامه سیستم الکترونیکی پرداخت محصولات گمرکی بین د افغانستان بانک و وزارت محترم مالیه توسط محترم الحاج عیسی خان طراب معاون دوم د افغانستان بانک و محترم گل مقصود ثابت معین گمرکات و عواید وزارت مالیه جمهوری اسلامی افغانستان به امضا رسید.

در این محفل مدیران عمومی تادیات و تکنالوژی معلوماتی د افغانستان بانک آمرین شعبات گمرکات وزارت محترم مالیه، رئیس اتحادیه کمیشن کاران و نمایندگان رسانه های همگانی نیز اشتراک نموده بودند. □

هدف از معرفی سیستم جدید نه تنها بهبود در روند جمعآوری عواید گمرکات است، بلکه باعث شفافیت و سهولت در کار تجار و مهم تر از همه جلوگیری از فساد می شود. به گفته آقای ثابت تا حال محصولات گمرکی به شکل فیزیکی اجرا می شود که توأم با مشکلات می باشد، اما با فعال شدن سیستم جدید، از فساد و ضیاع وقت جلوگیری به عمل می آید.

آقای ثابت افزود که این سیستم ابتدا در اداره گمرکات و میدان هوایی بین المللی کابل به مدت سه ماه طور امتحانی عملی خواهد شد و بعداً سیستم الکترونیکی پرداخت محصولات گمرکی به سراسر کشور انتقال و رایج میگردد. یقیناً با به کاری این سیستم در عواید گمرکات افزایش چشمگیری به میان خواهد آمد. عواید گمرکات افغانستان ۴۸ میلیارد افغانی میشود که در ۵ ماه گذشته سال مالی ۱۴ در صد

ورکشاپ آموزشی بانکداری اسلامی با اهدای تصدیق نامه به اشتراک کنندگان خاتمه یافت

بانکداری اسلامی در کشور سپرده های خود را از طریق بانکداری اسلامی داخل جریان اقتصادی نموده که در نتیجه وضعیت زندگی خانواده ها بهتر شده و از سوی دیگر بر روند رشد اقتصادی کشور افزوده خواهد شد.

محترم هده وال در حالیکه برگزاری این چنین ورکشاپ های آموزشی را برای کارمندان محترم نظام مالی و بانکی افغانستان مؤثر خواند، از دست اندر کاران بخش بانکداری اسلامی د افغانستان بانک خواست تا این روند آموزشی را به سطح ولایات کشور نیز گسترش دهند.

باید یاد آور شد که درین محفل پایانی آموزش بانکداری اسلامی محترم نسیم اکبر رییس موسسه حرکت، مسوولین اجرایی بانکداری اسلامی و کارمندان بانکهای تجارتي اشتراک نموده بودند

که در ختم محفل تصدیق نامه ها از طرف محترم خان افضل هده وال سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک به اشتراک کنندگان این ورکشاپ توزیع گردید. □

ورکشاپ آموزشی بانکداری اسلامی که چندی پیش از جانب آمریت عمومی نظارت امور مالی د افغانستان بانک برای اعضای بورد شرعی نظارت د افغانستان بانک، سایر کارمندان نظارت امور مالی، کارمندان نظارتی و اعضای بورد شرعی بانکهای تجارتي راه اندازی شده بود، بروز چهارشنبه ۶ جوزا با تفویض تصدیق نامه ها برای اشتراک کنندگان خاتمه یافت.

محترم خان افضل هده وال سرپرست و معاون اول د افغانستان بانک طی سخنرانی افتتاحیه در این محفل گفت که بانکداری اسلامی نوعی بانکداری است که اصل آن بر می گردد به ارزش های اقتصاد اسلامی و تمام معاملات درین نوع بانکداری بر اساس فقه و شریعت استوار است.

محترم هده وال افزود که خدمات و فعالیت بانکداری اسلامی سبب می شود تا آنعده از هموطنان ما که قبلاً از لحاظ عقیدتی نمی خواستند سپرده های خود را به سیستم بانکداری متعارف سپرده گذاری نمایند، اینک با آغاز کار

ماهنامه "بانک"

هشت ساله شد

که بعد از این، نهمین سال فعالیت آن آغاز می گردد و به منظور سالگرد مجله بانک تعدادی از علاقه مندان و خوانندگان مجله، پیام های تبریکی خود را به مدیریت نشرات ارسال داشته اند که از آنها ابراز سپاس و امتنان نموده و چند پیام را خدمت شما دوستان و علاقمندان ماهنامه "بانک" نشریه د افغانستان بانک به نشر می سپاریم:

**د اطلاعاتو او فرهنگ
وزارت د فرهنگي او
مطبوعاتي سلاکار
ښاغلي امين باوري
پیغام**

د بانک میاشتنی، د
افغانستان بانک د

سیاستونو څرگندونه کوي چې رښتیني علمي او څېړنیز مطلبونه رانغاړي. په تیره یوه لسیزه کې د بانکدارۍ سکتور د پام وړ لاسته راوړنې درلودلې دي چې د همدې میاشتنی له لارې اکادمیکې ټولنې، محصلینو او خلکو ته وړاندې شوي دي. د بانک میاشتنی د هېواد له وتلو څېړونو څخه شمېرل کېږي چې د رسنیو له معیارونو او مطبوعاتي اصولو سره بشپړ جوړښت لري. د بانک د میاشتنی لوست چې هره میاشت چاپیږي بې گټې نه دی، په تېره بیا د اقتصادي سکتور کارکوونکو لپاره خورا اغېزناکه ده. د پوهنتونونو د محصلینو او د مسلکي ښوونځیو د زده

»

اولین شماره دور دوم ماهنامه "بانک" نشریه د افغانستان بانک که یک مجله اقتصادی است در ماه سرطان سال ۱۳۸۶ هـ ش چاپ و بدسترس شرکای ذینفع د افغانستان بانک، قرار داده شد.

از آغاز دور دوم فعالیت این ماهنامه اقتصادی هشت سال می گذرد که بعد از این شماره، سال نهم فعالیت اش آغاز می گردد. این ماهنامه پس از دومین بار آغاز کار، بر اثر سعی و تلاش کارمندان نشرات و مسوولین آمریت عمومی اسناد و ارتباط د افغانستان بانک توانست در تصریح و تشریح فعالیت های اقتصادی از طریق نشر گزارشات و مقالات اقتصادی؛ دستاورد های نظام بانکداری، پیشرفت ها، دستاورد های اقتصادی دولت جمهوری اسلامی افغانستان در سایر بخش های تجارتي و اقتصادی مؤثر عمل نموده و موضوعات اقتصادی را به آگاهی عامه، جامعه اکادمیک، محصلین و سایر علاقمندان برساند.

مدیریت نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط منحصیث انعکاس دهنده اهداف و فعالیت های د افغانستان بانک همواره تلاش نموده تا گزارشات محافل رسمی د افغانستان بانک را از این طریق پوشش و مقالات اقتصادی را در این ماهنامه بگنجانند که در برگیرنده مسائل بانکداری، پولی، تجارتي، مالی و غیره مواردی اقتصادی کشور و جهان باشد که برای علاقه مندان رشته اقتصاد آموزنده و ممد واقع گردد.

اینک شماره ۹۶ مجله بانک در دسترس شما قرار دارد

کونکو لپاره چې د اقتصاد په څانګه کې زده کړه کوي، د دې میاشتنۍ لوستل اړین ګڼل کېږي، ځکه چې د دې میاشتنۍ د مطلبونو او مضمونونو لوستل د دوی مسلکي پوهه زیاتوي.

د افغانستان بانک د څېړنیزې کاري ډلې او مشرتابه پلاوي ته د بانک میاشتنۍ د تلین په ویاړ مبارکي وایم او ورته د لازياتو بریاوو غوښتنه کوم.

پیام محترم گل مقصود
ثابت معین عواید و
ګمرکات وزارت
محترم مالیه

ابتداء سالګرد مجله بانک، ماهنامه د افغانستان بانک را به تیم

کاري مجله و هیئت رهبري د افغانستان بانک تېریک و تهنیت می گویم. مجله بانک دارای محتوای خوب اقتصادی بوده و در عرصه انعکاس سیاست های اقتصادی و عملکرد د افغانستان بانک در این مقطع زمانی از اهمیت خاصی برخوردار است. این مجله ای اختصاصی اقتصادی با مطالب دلچسپ و علمی طور ماهانه به چاپ رسیده و بدسترس ما قرار می گیرد که از جمله علاقمندان آن هستیم.

مجله بانک از خوب ترین مجلات در سطح کشور است که حاوی مضامین اختصاصی اقتصادی، گزارشات اقتصادی داغ از افغانستان تا منطقه و جهان می باشد که

مطالعه آن برای مؤسسات و ادارات سکتور اقتصادی کشور ممد واقع گردیده و مطالعه این مجله را برای کارمندان عرصه اقتصادی به ویژه کارمندان وزارت مالیه توصیه می کنم. همچنان برای دانش آموزان عرصه اقتصادی کشور خیلی ها مؤثر بوده که هر چه بیشتر به آموخته ها و تجربه شان می افزاید. منحیث یکی از علاقمندان مجله بانک به مسوولین مجله پیشنهاد می نمایم که اگر بر گزارشات تحقیقی شان افزوده شود، یقیناً ګام بزرګ و منبع خوب معلوماتی برای محصلین رشته اقتصاد پوهنتون های دولتی و خصوصی خواهد بود. در اخیر برای دست اندر کاران مجله بانک نشریه د افغانستان بانک موفقیت های مزید آرزو می کنم.

پیام محترم اجمل قادری محصل اقتصاد پوهنتون بلخ

سالګرد مجله بانک، نشریه د افغانستان بانک را برای دست اندر کاران و مسوولین د افغانستان بانک تېریک عرض میدارم. مجله بانک که طور ماهانه

چاپ می گردد، بدسترس ما قرار گرفته که مطالعه آن بر دانش مسلکی ما می افزاید. مجله بانک از ارزش خاصی در بین محصلین برخوردار است. مطالب آن نهایت آموزنده و دلچسپ بوده که برای دانش آموزان عرصه اقتصاد عاری از فایده نخواهد بود.

تذکره دهیم.

محترم وحیدالله عارفی، محترم مصطفی محمدی،
محترم مهدی گوهری، محترم تاج محمد تمکین،
محترمه داکتر شهلا رشید، محترم ابوذر کریمی،
محترم قسیم احمد طیب زاده، محترمه آرزو
کیوری، محترم روشن احمد نادر، محترم محمد
اتل تاج، محترم محمد غفران کاظمی کاموی،
محترم عبدالعزیز مومند، محترم سید قیاس سعیدی،
محترم ساعد قیوم، محترم فیض الله فرهمند، محترم
نثار احمد یوسفزی، محترم احمد قیس ظاهر،
محترم عبدالقهار محمودی، محترم حسیب الله
بهنورد، محترم محمد حلیم ستانکزی، محترم
حسیب الله ذکی، محترم عبدالله فضلی، محترم امان
الله ورین، محترم عبدالمبین رشیدی، محترم معراج
الدین عمری و محترم عابد الله بیدار.

در پایان مدیریت نشرات آمریت عمومی اسناد و ارتباط
از آمریت محترم مالی و سایر بخش های مدیریت های
محترم خدمات و تدارکات که در فراهم آوری سایر
نیازمندیها و تسهیلات در هر قدم این بخش را همکاری
نموده اند، ابراز سپاس و قدردانی می نماید. □

محصلین از مطالب مجله بانک در مونوگراف ها،
کنفرانس ها و لکچر های درسی خود استفاده اعظمی
نموده و در عرصه دروس ما را کمک می نماید. مطالب،
گزارشات و مقالات تحقیقی این مجله نه تنها برای
محصلین آموزنده است، بلکه برای کسانی که در سکتور
اقتصادی کار و فعالیت دارند، مؤثر می باشد. در اخیر بار
دیگر موفقیت های مزید کارمندان مجله را از خداوند
منان خواهانم.

قابل یادآوریست که این مجله اقتصادی تحت نظر
مسوولین آمریت عمومی اسناد و ارتباط د افغانستان بانک
به چاپ می رسد و مسوولیت جمعآوری مطالب، مقالات،
گزارشات، دیزاین، عکس ها، توزیع و غیره موضوعات
متوجه مدیریت نشرات می باشد. در قسمت ترجمه بعضی
اخبار و گزارشات اقتصادی بخش ترجمه آمریت عمومی
اسناد و ارتباط سهم ارزنده را ایفاء نموده و مسوولیت
صفحه اخبار اقتصادی جهان مربوط به مسوول محترم
برگزاری کنفرانس ها و رسانه های د افغانستان بانک می
باشد که با ما همکاری می نماید.

البته جا دارد که بعد از ختم هشتمین سال فعالیت ماهنامه
بانک از همکاران قلمی و دوستانی که با مقالات و
مضامین پرمحتوا و مفید اقتصادی این ماهنامه را همکاری
و یاری نموده اند و در غنای بیشتر این مجله سهم فعال
داشته اند، ابراز سپاس و قدردانی نموده و نام های شان را

نړیوال بانک د اصلاحاتو له هغو هڅو څخه ملاتړ ته دوام ورکوي چې د ګمرکونو له خوا ترسره کېږي

نړیوال بانک د جون ۱۱ مه ۲۰۱۵- ۲۱.۵۰ ملیونه امریکایی ډالره پیاوړی کوونکو وړیا مرسته د افغانستان په سرحدونو او داخلي ګمرکونو کې د مالونو درخصتولو د بهیر د ښه والي او اغیزمنتیا لپاره منظور کړل.

دغه پیاوړی کوونکي وړیا مرسته د نړیوال بانک ګروپ د نړیوالې پرمختیا د ادارې له لارې ترسره کېږي چې د دې ادارې موخه له ډیرو غریبو هېوادونو سره مرسته ده. د ګمرکونو د نویو جوړولو او د سوداګریزو اسانتیاوو د برابرولو دویمه پروژه د ۲۰۱۰ میلادی کال د می له میاشتې راهیسې د افغانستان د ګمرکونو د ریاست له خوا تطبیق او پلي کېږي.

د ګمرکي عوایدو راټولول د افغانستان د عوایدو یوه ډیره مهمه سرچینه او منبع ګڼل کېږي. له ۲۰۰۲ میلادي کال راهیسې د ګمرکي عوایدو راټولونې د کتنې وړ وده لرلې ده چې دغه زیاتوالی

یې په ۲۰۰۲ او ۲۰۰۳ کال کې له ۵۰ ملیونه ډالرو څخه په ۲۰۱۲ میلادي کال کې له یو ملیارد ډالرو څخه ډیر و. البته دغه عواید په ۲۰۱۴ او ۲۰۱۵ کلونو په سلو کې ۳۵ ته ورسیدل. دا په داسې حال کې ده چې بدلونونو او سیاسي، امنیتي او اقتصادي لیرې (انتقال) تحولاتو د افغانستان اقتصاد په کلکه تر خپلې اغیزې لاندې راوستی دی. د ناخالص تولید داخلي عواید په ۲۰۰۲ میلادی کال په سلو کې له ۳ څخه په ۲۰۱۱ میلادي کال کې ۱۱.۶ سلنه زیاتوالی وموند، خو په ۲۰۱۴ میلادی کال دغه شمیر او رقم په سلو کې ۸.۵ ته راټیټ شو، دا په دې معنا دي چې په تیرو څو کلونو کې د عوایدو راټولونه له رکود سره مخامخ شوې ده.

د ګمرکونو د نوی کولو او سوداګریزو اسانتیاوو د برابرولو دویمې پروژې تر اوسه وکړای شو چې د ۱۴ اساسي ګمرکونو د طی مراحل کولو سیستم

کمپیوټري کړی چې له دې جملې څخه د خوست د ګمرک کمپیوټري سیستم په دې وروستیو کې په کار او فعالیت پیل کړی دی. د افغانستان د ګمرکونو د طی مراحل کولو سیستم اسیکوډا دی. دغه پروژه همدارنګه په سرحدي او داخلي ګمرکونو کې د فزیکي بنسټونو او زیربناوو د برابرولو، لکه: د ګودامونو، پارکونو او د سوداګرۍ د ښه والی لپاره د دفترونو او اداري ودانیو د جوړولو لپاره مرسته کړې ده.

"د افغانستان نوي دولت د عوایدو د راټولولو د ښه والي لپاره خپله ژمنه څرګنده کړې ده" دغه مطلب په افغانستان کې د نړیوال بانک د دفتر رئیس باب سام څرګند کړ او زیاته یې کړه چې "په نفس باور، د سمونونو او اصلاحاتو ژمنه او نوی ګډون" هغه سند دی چې د ۲۰۱۴ میلادي کال د ډسمبر په میاشت کې د لندن په کنفرانس کې

وړاندې شو. په دې کنفرانس کې د ګمرکونو په ریاست کې د همیشنیو او دوام لرونکو اصلاحاتو او سمونونو په لار کې هڅې او د هغه مالي فساد په وړاندې مبارزه چې دغه هېواد ورسره مخامخ دي، مهم او حیاتي و بلل شوه او د هغې په دوام ټینګار وشو. مونږ په دې هیله یو چې دغه پیاوړې کوونکو مرستې به د ګمرکي فعالیتونو د ښه والي لامل او سبب وګرځي، په ځانګړې توګه د ګمرکي طی مراحل د اتومات کولو، د بندرونو د مدیریت د همغږي کولو او په عادلانه او اغیزناکه ډول د مشروع مالونو په خپل وخت له رخصتولو څخه ډاډ ترلاسه شي.

د دې پیاوړې کوونکي وړیا مالي مرستې منظوري د موجودې پروژې د اړوندو فعالیتونو د دوام، له اصلاحاتو، سمونونو او پرمختګونو څخه د ملاتړ، د نظرونو، لیدلورو او هیلو پیاوړتیا چې د هغې د پایښت او ټینګښت لپاره ده.

په ځانګړو فعالیتونو کې دا لاندې موارد شامل دي:

- پاتې نورو سرحدي او داخلي ګمرکونو کې د اسکوډا د سیستم تطبیق او همدارنګه د څارونکو ځواکونو د زیاتوالي په منظور تخنیکي حل لاره.
- د سوداګرۍ د پروسې نوې

طراحی، د کړنلارو او نورو لارو چارو ساده کولو د ښه والي، پیاوړتیا او په کار راتلنې لوړول او پایښت.

- د نوي جوړولو او بیارغونې دوام او د ګمرکونو د نویو زیربناوو جوړونه.

- د ګاونډیو هېوادونو د ګمرکي ادارو ترمنځ د همکارۍ د میکانیزم ښه والي چې پکې د اطلاعاتو، رښتینو او دقیقو معلوماتو تبادله شامله ده.

- پر ګمرکي فعالیتونو باندې د کنترول او څارنې زیاتوالی او ډیر ښه والی د صفحې پر مخ د خبر او اخطار ورکولو د اتومات او خپل کاري سیستم له لارې.

- په کلیدي برخو کې د ظرفیت لوړولو او فني مرستو وړاندې کول او د ګمرکونو د عصري اداري لارو چارو معرفي کول، له دې جملې څخه د سوداګریزو اطلاعاتو د یو ملي باب او د واحدې ملي کړکۍ طرحه، د ګمرکونو د زده کړې له اکاډمۍ څخه د ملاتړ او حمایت په منظور، د خطرونو یا ریسک مدیریت، له رخصتولو څخه وروسته د مالونو د ارزیايي تطبیق او تصدیق.

د ګمرکي اطلاعاتو د طی مراحل کولو اتومات او خپل کاري سیستم (ASYCUDA) د ګمرکي طی مراحل کولو یو کمپوټري سیستم دی چې زیاتره د نړیوالې سوداګرۍ رژیمونه په غیر کې نیسي. دغه سیستم ځینې کارونه، لکه: بارنامې، اظهار نامې او د محاسبې کړنلارې طی مراحل کوي. همدارنګه د دې سیستم له لارې سوداګریز معلومات او اطلاعات د اقتصادي ارقامو او شمیرو د شننې او تحلیل په منظور هم برابریدلی شي. نوموړي سیستم د ملګرو ملتونو د سوداګرۍ او پرمختیا د سازمان (UNCTAD) د کنفرانس له خوا رامینځته شوی او د هغو نړیوالو قوانینو او معیارونو سره په سمون او مطابقت کې واقع دی چې د نړیوال معیاري کولو سازمان (ISO) د ګمرکونو نړیوال سازمان (WCO) ملګري ملتونو او د سوداګرۍ د نړیوال سازمان له خوا وضع شوي دي. □

سرچینه: نړیوال بانک

د یو هېواد په اقتصاد کې د بانک رول

خوا څخه د پانګې لپاره غوښتنی زیاتیری او د اړتیاوو د پوره کولو لپاره د بانکو یا نورو مالی ادارو جوړول اړین دي تر څو د پانګې کموالی پوره کړای شي. په ټولیز ډول د اقتصادي پرمختیا لپاره د ځینو پروژو پلي کول او هغو مهمو پروژو ته وړاندیوالی ورکول تر څو پانګه او شتمنی د اړتیاوو په نظر کې نیولو سره په کار واچول شي تر څو یوه موثره مالی پالیسي جوړه او د هغې د پالیسي په رڼا کې د پوړونو ویشل تر سره شي.

- سیمه ایزو توپيرونو له منځه وړل: هر کله د یو هېواد اقتصاد په ټولو اړخونو کې د اقتصادي فعالیتونه نشی پیل کیدلای نو ځکه ځینی سیمی په مخ ځي او پرمختګ کوي او ځینی سیمی ورسته پاتی کیږي، خو د دې ستونزو د له منځه وړلو لپاره چې سیمه ایزو توپيرونه یې بللای شو، بانک ډیر اغیزناکه او مهم رول لوبولای شي ځکه بانک کولای شي د یو هېواد ډیری

پلانونو او پروژو لپاره ډیره ارزښتناکه ده او پرته له پانګې هیڅ یو اقتصادي کړنلاره، پروګرام، پلان او پروژه نشي تر سره کیدلای. پدې اساس بانک د پانګې د راټولو ډیره مهمه او ضروری سرچینه ګڼل کیږي.

- په پوره توګه د وسایلو په کار اچول:

څرنګه چې پانګه د بنسټیزو پیداوارو او تولیدی لاملونو څخه شمیرل کیږي نو کله چې پانګه د کمښت سره او خلک د پانګې له نشتوالی سره مخ وی نو ډیره کارونه به او ټپه ولاړ وي نو که چیری بانک شتون ولري نو په لازمه کچه پانګه راټولولای شي او هر کار ترسره کیدل شونی کیږي او د بانک د تولیدی وسایل په پوره ډول په کار اچول کیږي.

- د اړتیاوو پر بنسټ پانګه په کار اچول:

هرکله چې په یو هېواد کې د اقتصادي پرمختیا لپاره کار پیل کیږي نو د هری

که څه هم اقتصادپوهان تر اوسه پورې د بانک لپاره په یو پراخ (جامع) تعریف کولو سره ندی هم غاړي شوي، خو هر چا د خپل اند پورې تړلی یو تعریف ورکړی چې د بانک یو اړخ یې روښانه کړی دی. بانک له یوې داسې اداری څخه عبارت دی چې په ټولیز ډول له پیسو سره سروکار لري. په ټولیز ډول بانک له خلکو څخه د هغوی زیرمې شوی پیسی یا شتمنی د سپارښتنو په شکل په کمې ګټې سره را ټولوي او بیا دغه راټوله شوی شتمنی د ضرورت وړ خلکو ته یې په لوړ ګټې سره د پور په شکل ورکوي او په دی ډول سره بانک ګټه تر لاسه کوي. نو بانکونه کولای شي چې د هېوادونو په اقتصادي پرمختیا کې ارزښتناکه ونډه واخلي چې څو مهم ټکی یې تر څیړنې لاندی نیسو.

- د پانګې برابرول:

لکه څرنګه چې وینه د یو انسان په بدن کې ډیر مهم رول لري همدارنګه پانګه د ټولو اقتصادي کړنلارو، پروګرامونو،

ورکوي ترڅو له يوې خوا د توليداتو او پيداوارو اندازه زياته شي او له بلې خوا تر يوې اندازې پورې د بې کاري په اندازه کمښت رامنځته کيږي. د صادراتو د پرمختيا بانک تصديو او شرکتونو ته د اوږد مهاله او لنډ مهاله پورونه ورکوي چې ترڅو د توليداتو او پيداوارو د زياتوالي او همدا رنگه د صادراتو او سوداګرۍ د زياتوالي لامل وګرځي. کرنيز پرمختيايي بانکونه د کرنې په برخه کې د دولت د کرنيزي پاليسي په رڼا کې له بزګرانو ته اصلاح شوي تخمونه او د ناروغيو ضد درمل، ماشین الات او نورو لازمو موادو په برابرولو کې مرسته کوي ترڅو د يو هېواد کرنيز پيداوار زيات شي صنعتي پرمختيايي بانک د صنعت د پراختيا او لاپياوړۍ کيدو لپاره ډول ډول تصديو او شرکتونو ته پورونه ورکوي ترڅو د يو هېواد خلک وهڅول شي چې د صنعت په برخه کې پانګه اچونه وکړي او د هېواد صنعت په پېښو دريږي او پياوړی شي. □

عبدالله فضلی

پرمختيايي او مالي پاليسو په درلودلو سره د يو هېواد اقتصادي کنټرول، پياوړی او غښتلی وساتي.

بانکونه کولای شي ډول ډول مالی خدمتونه او راکړی ورکړی وړاندې کړي او همدا رنگه خلک له بانک څخه د ټولنيزی هوساينې او ژوند د سطحې د لوړوالي او بدلون لپاره پورونه اخلي.

د بيلګې په توګه ټول بانکونه د ډول ډول هوساينو او خدمتونو د وړاندې کولو لپاره جوړيږي، خو ډيره سوداګريز بانکونه د يو هېواد د ورکړی بيلانس (د تادياتو د بيلانس) د لا ښه والی لپاره د صادراتو د زياتوالي ته وړاندیتوب او زياته څيرنه کوي. همدا رنگه بانکونه خلکو ته کارۍ فرصتونه برابروي او د صنعت د پرمختګ لپاره کار کوي.

پایله

لکه څرنگه چې مونږ د بانکونو له ډول ډول نومونو او خدمتونو سره اشنا يو نو هر بانک په خپل پنځ (ذات) کې ځانګړی اقتصادي اهميت لري چې د همدې اقتصادي اهميت پر بنسټ رامنځته شوي دي.

د بيلګې په توګه دولتی بانکونه د پرمختيا پروژو لپاره دولت ته پورونه ورکوي او پانګه يې تمويلوي او سوداګريز بانکونه د اوږد مهاله او لنډ مهاله پورونه تصديو او نورو شرکتونو

مهمی او عمدۀ سيمی تر پوښښ لاندې ونیسی او په مختلفو څانګو په پرايستلو سره خلکو ته مالی اسانتياوی برابرې کړي يعنی کولای شي په هر ځای کې له خلکو څخه د سپارښتنو په را ټولولو اد پورونو په ورکولو سره مالی خدمتونه او پانګه برابره کړي.

• د اعتباري سرمايي توليد:

د دې لپاره چې د يوه هېواد او سيمی خلک پرمختګ وکړي نو هلته بايد اعتباري پانګه او شتمنی په ډيره لويه کچه توليد شي نو بانکونه کولای شي د خپلو نورو کارونو تر څنګ اعتباری پيسو يا پانګې په رامنځ ته کولو کې مهمه ونډه ولري چې دا کار د اقتصادي پرمختيا او غښتلتيا کې مهمه ونډه ترسره کولای شي او پرته لدی څخه بانکونه نشې کولای چې د ټولو برخو لپاره پانګه يا شتمنی برابره کړي.

• د اقتصادي حالت پياوړتيا

بانکونه د اعتباري سرمايې له لارې کولای شي د يو هېواد اقتصادي حالت د بحرانونو او ستونزو څخه وژغوري او کله چې ضرورت پيدا شي نو په زياته پيمانه اعتباری وسايل توليد شي او کله چې د يو هېواد اقتصادي حالت د پيسو له پرسوب (انفلاسيون) سره مخ شي نو اعتباری سرمايه بايد کمه ترڅو حالت بيرته خپل حالت ته وګرځي او تر څو د پيسو پرسوب له منځه لاړ شي. نو بانکونه کولای شي چې د خپلو

د ملي عايد پيژندنه او مفاهيم

دریمه برخه

امان الله ورین

۲: وړيا خدمتونه: د ملي عايد د سنجش په وخت کې بايد د هغه خدمتونو ارزښت چې په وړاندې يې تاديه صورت نه نيسي په پام کې ونه نېول شي لکه وړيا تدريس، په وړيا ډول د ډاکټرانو له لوري د بيمارانو درملنه، په کور کې کار کول او نور.

۳: Underground economy: ځينې وگړي د مالې څخه د تېښتې په موخه د خپلو عوايدو يوه برخه پټوي او يا هم دا چې د خپلو کړنو په وړاندې د ترلاسه شوی مبلغ يې په ملي عايد کې نه سنجش کېږي نو پدې ډول د وگړو د ځينو کړنو يوه برخه عايد په ملي عايد کې د سنجش څخه پاتې کېږي خو معمولاً په مختلفو هېوادونو کې د دې ډول معاملاتو کچه د ناخالص داخلي توليد يوه ټاکلې سلنه په پام کې نېول کېږي لکه د ناخالص داخلي توليد ۱۰٪.

۴: په جاري وخت يا کال کې ترسره

شوی توليد: د ناخالص داخلي توليد د سنجش په وخت کې بايد يوازې په جاري کال کې د توليد شوو توکو او خدمتونو نهايي شکل په پام کې ونېول شي او هغه توکي او خدمتونه چې په تېرو کلونو کې توليد شوي او په اوسني کال کې پلورل او پېرودل کېږي په پام کې ونه نېول شي.

۵: د هېواد څخه بهر د هېواد د توليدي وسايلو په مرسته ترلاسه شوی عايد په ناخالص ملي توليد (GNP) کې په پام کې نېول کېږي خو په ناخالص داخلي توليد (GDP) کې په پام کې نه نېول کېږي.

د ملي عايد د سنجش په دويمه (د عوايدو طريقه) طريقه کې: دا طريقه د ملي عايد د سنجش په لومړنۍ طريقه (توليد په طريقه) تکیه لري دا پدې معنا چې د توليد ترسره کېدل دوه اړخه لري اول دا چې د توکو او خدمتونو د پير په وړاندې د هغوی بيه تاديه کېږي

او دوهم دا چې هغه وگړي چې د توليد په پروسه کې برخه اخلي په وړاندې يې مزد او يا هم ګټه ترلاسه کوي نو پدې اساس له يوه لوري د توليد شوو توکو او خدمتونو بيه او له بل لوري د توليد په پروسه کې د برخه اخېستونکو معاوضه په نهايت کې سره برابر دي نو پدې اساس که د توليد شوو توکو او خدمتونو پوښ ارزښت او د توليد په پروسه کې د برخه اخېستونکو معاوضه هم سنجش کړو نو حاصل به يې مساوي وي.

د ملي عايد د سنجش دريمه طريقه (لگښت طريقه): پدې طريقه کې لاندني لگښتونه شامل دي:

۱: مصرفي لگښتونه: هغه لگښتونه چې د کورنيو له لوري د خپلو اړتياو د رفع کولو په موخه ترسره کېږي.

۲: دولتي لگښتونه: هغه لگښتونه چې د دولت له لوري ترسره کېږي لکه د مامورينو مزد او معاش، د ښوونې او

روزني لگښتونه، د ملي دفاع لگښتونه او ده.

په توگه د افغانستان د ملي عايد غوڅ

نور.

۲: د اقتصادي کفايت اندازه گيري: د يو

اکثريت د کرنې سکتور خو د جاپان بيا د

۳: هغه لگښتونه چې د پانگه اچونکو له

صنعت، خدمتونو او بهرنۍ سوداگرۍ

لوري د پانگې اچونې، د پخوانيو ماشينونو

څخه ترلاسه کېږي.

د ترميم او يا هم د نوو ماشينونو پيرودلو

۵: د ملي عايد د مطالعې څخه دا

په موخه ترسره کېږي.

مالوميرې چې د ملي عايد څومره برخه په

۴: خالصه بهرنۍ پانگه اچونه: که چېرې د

مصرفي لگښتونو او څومره يې په پانگه

هېواد د وگړو له لوري په بهر کې پانگه

اچونه د نورو هېوادونو د وگړو له لوري د

هېواد په داخل کې د پانگه اچونې څخه

که د ملي عايد ټوله او يا هم ډېره برخه

لوړه وي نو توپير يې د خالصې پانگه

په مصرفي لگښتونو مصرف شي نو

اچونې په نوم يادېږي چې په ملي عايد

اقتصادي وده به بېخي کمه او يا هم شتون

کې شاملېږي.

ونلري.

۵: د صادراتو او وارداتو ترمنځ توپير

۶: ډېری پرمختيايي هېوادونه د پرمختللو

(خالص صادرات): که چېرې د يو کال

هېوادونو او نړېوالو مالي موسساتو څخه

په اوږدو کې د يو هېواد د صادراتو

پورونه ترلاسه کوي نو پدې توگه بهرني

ارزښت د وارداتو د ارزښت څخه لوړ

هېوادونه او نړېوال مالي موسسات د پور

وي نو توپير يې په ملي عايد کې ثبت او

ورکولو څخه مخکې د پور اخېستونکي

حسابېږي.

هېواد ملي عايد او د هغې کلنۍ وده تر

د ملي عايد د مطالعې اهميت او گټې

مطالعې لاندې نيسي او دا خبرې چې

په علمي توگه د ملي عايد مطالعه خورا

نوموړی هېواد د پور د تاديه کولو څومره

مهمه ده چې د مطالعې څخه يې لاندنۍ

ورټيا لري؟

۱: د اقتصادي ستونزو راکمول: د مختلفو

۷: د اقتصادي پاليسيو د جوړولو په برخه

اقتصادي ستونزو لکه غربت، وزگاريتا، د

کې هم د ملي عايد مطالعه ډېره اړينه او

يو لوړوالی، صنعتي او کرنيز وروسته

مهمه ده او پدې توگه اړوند ادارې د ملي

پاتې والی، د ژوند ټيټ معيار، اقتصادي

عايد په پام کې نېولو سره پرېکړه کوي

نابرابري او نورو په اړه اړينه ده چې د

چې د ملي عايد په اړه پوره پوهه شتون ولري

چې د دې په رڼا کې د دې ستونزو د حل

کوم سکتور کې په توليد بوخت دي او يا

په موخه د ملي عايد مطالعه خورا مهمه

۴: د ملي عايد په مرسته کولای شو چې

ووايو د هېواد د وگړو څومره برخه په

په مالياتو کې څومره بدلون راولي؟ په

کوم سکتور کې په توليد بوخت دي او يا

کوم سکتور ماليات لوړ او يا هم کم

هم په بله ژبه د ملي عايد څومره برخه له

کړي؟ □

کوم سکتور څخه ترلاسه کېږي. د بېلگې

کوم سکتور څخه ترلاسه کېږي. د بېلگې

چابهار دسترسی به آبهای آزاد تجارتي

وسیله مواصلات زمینی و هوایی از شمال به آسیای میانه و افغانستان و از شرق به پاکستان و از جنوب به بحر هند اتصال می یابد. این بندر با تعدادی زیادی از بنادر جهان ارتباط تجاری داشته و فاصله کمی از بنادر دیگر دارد.

چابهار ۷۸۶ میل دریایی با بندر ممبئی، ۷۳۷۹ میل دریایی با شانگهای، ۴۶۰۲ میل دریایی با هانگکانگ، ۳۷۵ میل «

تجارتی برخوردار است، تا حال از جانب تعدادی از کشورها سرمایه گذاری و سازندگی زیادی در این بندر صورت گرفته است. در نظر است تا در آینده قریب سرمایه گذاری هنگفتی از سوی کشورهای آسیای میانه در این بندر صورت گیرد.

این بندر در حدود ۱۴ هزار هکتار و یا ۱۷۱۵۵ کیلو متر مربع مساحت دارد و به

چابهار در سواحل بحر هند و دریای عمان موقعیت دارد و یکی از مناطق آزاد تجاری می باشد که قابلیت کشتی رانی در آن موجود است. یگانه بندری که آسان ترین و راهبردی ترین راه دسترسی به آبهای آزاد کشور های خشکه مانند افغانستان، ترکمنستان، تاجکستان، قرغزستان و قزاقستان میباشد، چابهار از اهمیت فراوان

دریایی با شارجه، ۸۹۵ میل دریایی با کویت، ۳۶۴ میل دریایی با دبی و همچنان ۳۶۰ کیلو متر با زابل و در مجموع ۹۰۰ کیلو متر با مرز افغانستان فاصله دارد. بندر چابهار طبق یک توافقنامه بین افغانستان و ایران سال گذشته به تاجران افغانستان واگذار شد. برای نخستین بار صادرات افغانستان بصورت مستقیم از طریق بندر چابهار به هندوستان و سایر کشورهای جهان ارسال میشود. باید گفت که بندر چابهار در مقایسه با بندر کراچی پاکستان که همیشه با مشکلات همراه بود، برای افغانستان از جایگاه بهتری برخوردار است. از نظر تاجران هندی این بندر مناسب ترین و ارزانترین راه برای داد و ستد کالا های تجارتی میان افغانستان و هند است و استفاده از این مسیر سبب گسترش روابط تجاری میان دو کشور و همچنان برای کالا های افغانی در مارکیت های منطقه و کشور های اروپایی راه گشایی می باشد. با آغاز صادرات از بندر چابهار تجار افغانستان قادر خواهند شد تا کالا های تجاری خود را مستقیم به مارکیت های مورد نظر رسانیده و متقابلاً کالا های وارداتی خود را بدون کدام تشویش به افغانستان

برسانند.

آگاهان به این باور اند که با استفاده از بندر چابهار مناسبات تجاری افغانستان با جهان بهتر شده و کالا های وارداتی هم به قیمت ارزان و وقت کمتر بدسترس هموطنان ماقرار خواهد گرفت. هند همیشه بر توسعه روابط تجاری با افغانستان تأکید نموده است. هند چهارمین شریک تجاری افغانستان بوده که ارزش این مناسبات در هر سال صد ها ملیون دالر محسوب میگردد. هند علاقمند ازدیاد روابط سرمایه گذاری در افغانستان میباشد. از همینرو به ارزش ملیارد ها دالر از سوی هند در سکتور معادن افغانستان سرمایه گذاری گردیده است.

باید گفت که فعال شدن بندر چابهار نوید خوبی است برای گسترش سرمایه گذاری هند در افغانستان که از همین مسیر در حمل و نقل کالا ها و حتی مواد استخراج شده معادن میتوان استفاده اعظمی به عمل آورد. باید گفت که افغانستان بیش از ۴۰ درصد تولیدات اش را بدون ارایه مالی به هند صادر می کند که این یک کمک بزرگ برای تولیدات کشور محسوب می گردد. کارشناسان به این باور اند که هند بعد از

اتحادیه اروپا و ایالات متحده امریکا در بخش های پروژه های زیر زمینی از بزرگترین کمک کننده افغانستان میباشد. مناسبات تجاری افغانستان و هند از راه چابهار در این فرصت مناسب هر چه بیشتر تحکیم یافته و اقتصاد کشور را بسوی موفقیت ها حرکت خواهد داد. □

بایانی

منابع:

www.eghamat24.com

www.havairan.com/

weather

www.freezones.ir

چین د ملیاردارانو هېواد دی

د «پرايوت ولث» څېړنيز مرکز د تازه رپوټ له مخي په چين کې تر يو مليون زيات شتمن انسانان ژوند کوي. ويل کيږي چې په راتلونکو لسو کلونو کې به د آسيا مليونران د امريکايي هغو ځای ونيسي. د امريکا متحدو ايالاتو د USB بانک اقتصادي کارپوهانو د نړۍ د ملیاردارانو په اړه يوې څېړنې په پراخ رپوټ کې راغلي دي چې اوس تر اروپايي ملیاردانو د آسيايي ملیاردانو شمېر زيات شوی او په ځانگړې توگه د چين ملیاردان هره اونۍ زياتيږي. په دغه راپور کې چې په نړۍ کې د ۱۳۰۰ ملیاردانو شتمني ارزول شوې ده، ټينگار شوی دی چې دوی ته شتمني په ميراث نه ده ورپاته شوي، بلکې د کار او کسب او په بېلابېلو برخو کې په سترو پانگونو سره شتمن شوي دي.

د اروپايي او آسيايي ملیاردانو چې شمېر يې ۹۱۷ کسانو ته رسيږي، د دوو لسيزو ۱۹۹۵ او ۲۰۱۴ کلونو ترمنځ يې شتمني درې نيم ملیارده ډالره وه. له دې

ډلي څخه يې ۴۷ سلنه امريکايان او په دوهم کتار کې آسيايان دي چې د دغه مبلغ يو پر دريمه يې د دوی دي. د USB بانک د کارپوهانو په اند په راتلونکو لسو کلونو کې به اسيايي مليونران له امريکايانو څخه لومړی ځای ونيسي.

د چين يو پر پنځمه مليونران چې نيمايي يې تر ۳،۲ ملیارده ډالرو پوري شتمني لري، خپله شتمني يې د کاليو جوړولو له لاري ترلاسه کړې ده. ۱۳ سلنه چې شتمني يې ۲،۷ ملیاردو ډالرو ته رسيږي په ساختماني برخو کې يې د پانگوني له لاري ترلاسه کړې.

په دغه رپوټ کې دغه راز راغلي دي چې په سوداگرۍ کې فعاله ونډه اخيستل هم يو دليل دی چې په نړۍ کې د چينايي شتمنو شمېر زيات شوی دی.

منبع خبر: دويچه ويله

په نړۍ کې د وړو کسانو شمېر له ۸۰۰ مليون کم دی

مخ پر ودې هېوادونو کې د

«خوارځواکۍ» کچه ۱۲.۹ سلنه راتپه شوي ده. د ملگرو ملتونو د خوړو او کرنې اړوندو ادارو په يوه تازه راپور کې راغلي، په گرده نړۍ کې د وړو کسانو شمېر له ۸۰۰ مليون کم دی. دغه سازمان وايي «په نړۍ کې ۷۹۵ مليون وگړي له لوړې کچې پرې، چې دا شمېر د ۱۹۹۰ او ۱۹۹۲ کلونو ترمنځ موده کې ۲۱۶ مليون کموالی ښيي، خو وايي، نړۍ پر لوړې د لاسبری لوري ته روانه ده».

د خوړو او کرنې د سازمان مشر خوزې گرازيانو ويلي، دغه سازمان د زريزې د پراختيا هدفونه ټاکلي چې لږترلږه زمونږ په ژوند کې بايد په نړۍ کې لوړه ختمه شي.

مخ پر ودې هېوادونو کې د «خوارځواکۍ» کچه ۱۲.۹ سلنه راتپه شوي ده. له ۱۲۹ هېوادونو ۷۲ يې هڅه کړې ده چې د دغه سازمان د موخو مطابق د خوار ځواکۍ کچه نيمايي ته راتپه کړي.

د خوړو د خونديتوب برخه کې

پرمختګ ډېر مهم دی، ځکه چې له ۱۹۹۰ کال راهیسې د نړۍ وګړي ۱.۹ ملیارد ډېر شوي دي.

منبع: بی بی سی

آسیا کې به سړ کال اقتصادي پرمختګ ثابت وي

د ملګرو ملتونو د اقتصادي چارو کارپوهان په دې باور دي چې په آسیایي هېوادونو کې روان اقتصادي پرمختګ په سړ کال پخپل حال پاتې وي. د ملګرو ملتونو د سیمه ایز اقتصاد او ټولنیزو چارو کمیسیون وایي چې د امریکا په مشرۍ د آرام سمندر د هېوادونو تر منځ د سوداګرۍ تړون یا (TPP) او په آسیایي هېوادونو کې د چین د پانګې اچونې بانک (AIIB) به د سیمې په پرمختګ کې مهم نقش ولري.

د آسیایي او آرام سمندر د هېوادونو لپاره د ملګرو ملتونو د سیمه ایز اقتصاد او ټولنیزو چارو کمیسیون پخپل کلني رپوټ کې ویلي دي چې سړ کال او راتلونکی کال به په دغو هېوادونو کې اقتصادي پرمختګ یو شان یعنی شپږ په سلو کې

وي.

د دې ادارې اجرائیوي مشره، شمشاد اختر وایي چې د جاپان اقتصادي وضعیت د ښه کیدو په حال کې دی او په چین کې هم اقتصادي پرمختګ دوامداره دی. میرمن اختر وایي چې دا دواړه د سیمې لپاره ښه زیري دي.

خو رپوټ وایي چې د مرکزي آسیا او شمالي آسیا د هېوادونو په برخې کې بیا څو اندېښنه موجوده ده ځکه چې دغه هېوادونه د روسیې په فدارسیون متکي دي. په روسیې کې د تیلو بیې ډیرې ټیټې شوې او همدا رنگه په اوکراین کې د جګړې پر سر او د کریمیا د سیمې د نښلولو په خاطر پرې اقتصادي بندیزونه لګول شوي دي. د ملګرو ملتونو د اقتصادي چارو کارپوهان په دې باور دي چې په دې سیمو کې به پرمختګ ۲.۹ فیصده کم شي او بل کال به یو فیصد نور هم ټیټ شي.

میرمن شمشاد اختر وایي چې د آسیا د آرام سمندر د هېوادونو ستونزې به د هغه سوداګریز تړون له برکته حل شي چې

امریکا یې ملاتړ کوي. دغه تړون د آسیا د آرام سمندر د همکارۍ تړون نومېږي. میرمن اختر وایي چې د دې سیمې په پرمختګ کې د چین په مشرۍ په آسیایي هېوادونو کې د پانګې اچونې بانک هم ډیر رول لري.

د ملګرو ملتونو په سروې کې همدارنگه معلومه شوی ده چې اوس په نړۍ کې شدید لورده کمه شوی ده خو د مخ پر ودې هېوادونو په ځینو کلیوالو سیمو کې لا هم د بې روزګارۍ د زیاتیدو نښې نښانې لیدل شوي دي. سروې وایي چې په یو شمیر هېوادونو کې بیا پرمختګ په غیرې متوازن ډول دی. □

منبع: امریکا غږ

متصدی صفحه راضیه کشتګر

د افغانستان د بانکداری قانون

د تصفیې د مدیر واکونه

پنځه او یایمه ماده:

د تصفیې مدیر له انتصاب وروسته، د بانک په فرد پورې منحصر قانوني استازی دی، د بانک د فعال ساتلو یا انحلال په هکله د واک په شمول، د نظار هیئت، عامل هیئت، د بانک په ونډه ایزه پانګه کې د ونډو په اړه د بانک د ونډه والو ټول حقوق او واکونه تر لاسه کوي. د بانک پر خلاف ادعا د تصفیې مدیر ته ابلاغیږي.

د ورشکستګۍ د فیصلې ابلاغول

شپږ او یایمه ماده:

(۱) د بانک پر خلاف د ورشکستګۍ اقداماتو د پیل په اړه د کمېسیون تصمیم، د نیولو له هماغې نېټې څخه نافذ دی.

(۲) هغه اجراءات چې د بانک په واسطه یا لخوا د ورشکستګۍ د تصمیم له نافذېدو وروسته صورت مومي، باطل او د نه تطبیق وړ دي، خو دا چې د بانک د تصفیې د مدیر لخوا یا ئې په اجازه تر سره شوي وي یا هغه اجراءات چې د تصفیې د مدیر په تشخیص د بانک لپاره ګټور وګنل شي او تصویب شوي وي.

(۳) د ورشکستګۍ د فیصلې په پایله کې د بانک پر خلاف ټول روان

(جاري) قضائي اجراءات درول کیږي، د بانک پر خلاف نوي قضائي اجراءات پیل کېدای شي، خو د کمېسیون په اجازه او تر هغو شرایطو لاندې چې کمېسیون یې تصویبوي.

(۴) د ورشکستګۍ د فیصلې په پایله کې د متولي ټول مالي توقیفونه او د بانک له شتمنیو څخه د املاکو د مصادره په اړه مالي توقیفونه رفع کیږي او مالي توقیفونه او د املاکو د مصادره اقدامات د ورشکستګۍ د فیصلې د قانوني نافذېدو وروسته باطلیږي. د هغو شتمنیو د املاکو د مصادره اقدام چې د دې قانون د پنځه اتیایمې مادې د حکمونو مطابق، د هغې بدهۍ په اندازه چې د هغه په واسطه تضمین شوي دي، تر رهن یا د مالي حبس د حق لاندې وي، له دې امر څخه مستثنی دی.

(۵) وروسته تر دې چې د ورشکستګۍ تصمیم نافذیږي، ټکټانه او نور هیڅ ډول لګښتونه د یوه ورشکسته بانک پر دینونو نه ټاکل کیږي.

(۶) د ورشکسته بانک د ونډو لیریدل چې د ورشکستګۍ د فیصلې له انفاذ وروسته صورت مومي، باطل ګڼل کیږي. هغه لیردونې چې د کمېسیون په مخکني رضایت سره تر سره شوي،

لدې حکم څخه مستثنی دی.

(۷) د حقوقي معاملو په اړه د بانک عمل چې د هغه اعتبار ورکونکو ته د ضرر د رامنځته کیدو باعث شي، بانک او د معاملې اړخ له موضوع خبر تیا ولري او د بانک پر خلاف د ورشکستګۍ اقداماتو د پیل د فیصلې له نېټې د مخه په دریو میاشتو کې یې صورت موندلی وي. د لاندې مواردو د تحقق په صورت کې د تصفیې د مدیر غوښتنلیک، د کمېسیون په واسطه بې اغیزې او باطل کیږي.

۱- تحفه اخیستل شوې وي.

۲- د بانک مالک، مدیر یا کارمند ته د مبلغ ورکړه یا لیرد صورت موندلی وي، خو دا چې بانک، مدیر یا کارمند کمېسیون ته ثابته کړي چې دغه ورکړه یا لیردونه، په بانک کې د هغه د کارمندانو په حقوقو او حق الزحمې پورې اړه لري او یا د هغه له حساب څخه چې په بانک کې یې لري، اخیستل (برداشت) شوي دي او اندازه یې غیر معمولي نده او یا ثابته کړي چې نه پوهیده چې دغه لیردونه او ورکړه بانک ته د اعتبار ورکونکو د کټو د ضرر سبب د رامنځته کیدو کیږي. □

با ثباته کر نه په کوم حالت کې منځته راځي

دا یو حقیقت دی چې کر نه د پرمختګ یو اساسی وسیله ده چې د انکشافی موخو د لاس ته راوړلو لپاره ډیره اړینه ګڼل کیږي، زموږ په هېواد کې کابو ۸۰ سلنه وګړي په داسې حالت کې په کر نه بوخت دي چې نږدې ۱۳.۳ سلنه خاوره یې د کرنې وړ بلل کیږي او طبیعي زیرمه یې لکه اوبه، ځنګلونه، خاوره او داسې نور د بېلابېلو عواملو له امله په داسې ډول سره په مصرف رسېږي چې بیا راتګ نلري.

په هېواد کې له یو خوا بزګر تولید کوي، مصرف کوونکې دا تولید شوی توکی په مصرف رسوي له بلې خوا په هېواد کې تر اوسه پوري د با ثباته تولید تیوري لکه د ایکولوژیکي مدیریت څخه استفاده کول یا د خاوري ښه کیدو په خاطر د خاوري د حاصلخیزې مدیریت، د عرضه، تقاضا، نرخ او پورونه سالم مدیریت، د بزګر او ټولنې تر منځ مساوات، مناسبه ټکنالوژي او عملي کورسونه د بزګرانو په منځ کې شتون نه لري.

د باثباته کر نه اړین توب لپاره کوم شیان چې د چاپیریال څخه اخیستل کیږي لکه خاوره، اوبه او داسې نور هغه باید د راتلونکو نسلونو لپاره هر ورو بیرته

چاپیریال ته انتقال شي. بزګران باید بېلا بېل حیوانات په خپلو کروندو کې تربیه وکړي خو د هغوي د مناسب مدیریت څخه د خاوري د تقویت لپاره ګټه اخیستل شي چې په پایله کې د کیمیاوي سرو او دارو ګانو څخه استفاده صورت نه نیسي چې د خاوري د تخریب سبب ګرځي.

کله چې تولید صورت نیسي هغه باید د دې لامل شي چې بزګران او مزدوران د خپل تولید له برکته په یو مناسب او سالم چاپیریال کې ښه ژوند وکړي، کافي اندازه خوړو ته لاس رسی ولري، د هغوي د کورنۍ غړي وکولی شي چې ښوونځي ته لاړ شي.

هغه عملیات چې خاوره ته د اوږد مهال لپاره متضرره کوي یا د خاوري د تخریب لامل کیږي یا هرزه بوټي زیاتیدل او مالکین اوبو دا شیان بزګر ته په مستقیم ډول او ټولنه ته په غیر مستقیم ډول سره متاثره کوي، همدا راز هوا او لمر د هغو عواملو له ډلو څخه شمیرل کیږي چې د یوې کروندې د تولید لپاره ډیر اړین بلل کیږي چې د انسان په واسطه متضرره کیږي.

هغه ټول مهم عناصر چې د نبات د ودې

لپاره په خاوره کې موجود دي د خلاصیدو امکان هم لري چې په پایله کې نبات با کیفیت حاصل نه ورکوي، د خاوري د بیا ژوندۍ کول لپاره دغه نوی کیدو منابعو کم استعمالول او د طبیعي نه خلاصیدونکو منابعو لکه طبیعي یا اتموسفیریک نایتروجن استعمالول او یا هم د نایتروجن نوری نه خلاصیدونکې منابعو لکه د انسانانو، حیواناتو او د نباتاتو د پاتې شوني مدفوع استعمالول، د علوفه او حبوباتو کښت چې د سیمبایوزیس د عملیې په ترڅ کې نایتروجن تولید او د نبات د رېښو په واسطه د خاوري د غنې کیدو لامل ګرځي او د غیر حبوباتي نباتاتو د جنیټیکي انجینري په مرسته تربیه کول د با ثباته کر نه لپاره ډیره اړینه بلل کیږي.

د کښت او تولید لپاره په ځینې ځایونو کې په کافي اندازه بارانونه کیږي او په ځینې ځایونو کې نه کیږي، کوم ځای کې چې بارانونه نه کیږي د اوبو لګولو اړتیا محسوسیږي، په دې حالت کې باید د اوبو لګولو سیستمونه ښه مدیریت شي تر څو د خاوري تخریب او مالګین کیدو لامل نشي.

اوبه باید هیڅکله په اعظمي توګه سره

«

استفاده نشي ځکه چې په پایله کې دا اوبه د نه نوې کیدونکې منبع حیثیت غوره کوي. نن ورځ د با ثباته اوبو لگولو په موخه داسې سیستمونه لکه د څاڅکې اوبه لگولو سیستم چې د اوبو د کم مصرف سبب ګرځي منځ ته راغلي دي. ځکه د څاڅکې اوبه لگولو سیستم د نبات لپاره په منظمه توګه او کافي اندازه رطوبت تهیه کوي چې په اوږد مهال کې د خاورې د مالګین کیدو او د خاورې د تخریب څخه مخنیوي کوي. په هغه ځایونو کې چې اوبه نه پیدا کیږي، باید موقتي بندونه او د اوبو تم ځایونه جوړ شي تر څو نباتات وکولی

شي د هغه اوبو څخه خپل ژوند ته دوام ورکړي او په نتیجه کې د بارانونو د روانو اوبو له امله د خاورې د تخریب مخنیوي شي. اوبه کله چې د کرهڼې په موخه انتخابیږي د کیمیاوي او د بیولوژیکي خطرونو څخه باید مصئون او له درانه عناصر لکه مالګه یا اسید څخه پاکې وي. نن مونږ ګورو چې د صنعتی کروندګرۍ له کبله خاوره په ډیره کچه سره متاثر شوي دي، د ډیر تولید وړتیا یې له لاسه ورکړي او بیا هم ورکوي، چې په نتیجه کې د خوړو د نه تولید او یا کم تولید عامل بلل کیږي. خو اوس مهال د

خاورې د تخریب د مخنیوي لپاره ځینې تخنکونه لکه د خاورې په سطح د نباتاتو زیات کرول، په ځمکه کې نباتی سرو استعمالول، د باد نیونکو نباتات او ونې کرول او داسې نور شتون لري. ■

عبدالحفیظ شاهین
اخستنه:

www.arwu.org.af

www.shenban.talafghan.com

آيا ميدانيد که صنايع در رشد اقتصادي چه تأثيري دارد؟

نوع سيستم هاي اقتصادي و سياست گذاري هاي دولت، صنايع ماشيني جاگزين صنايع ابتدايي گرديد. از همينرو نقش و توسعه صنايع در اين کشورها متفاوت است و آن عده از کشور هاي رو به انکشاف که محدوديت ها و موانع مانند: جنگ ها و حوادث طبيعي کمتری داشتند به رشد صنعتي بيشتری نایل آمدند. با آنکه کشورهای رو به انکشاف غرض پيشرفت اقتصادي خود تلاش همه جانبه ميدارند،

تحولات اخير صنعتي در جهان ثابت نموده که در سال هاي نه چندان دور در مجموع ساختمان اقتصادي کشورهای رو به انکشاف، با ايجاد سيستم هاي مؤثر اقتصادي و گسترش آن تغييرات مثبتی به میان آمده است. در اين کشورها اساس حيات اقتصادي را زراعت و مالداری، صنايع خفيفه و دستی تشكيل ميدهد که در بسياری کشورها با توجه به شرايط جغرافيايي، طبيعي، چگونگي استفاده از منابع، نحو بکارگيري از نيروی انساني و

در شرايط کنوني صنعت، در مجموع (صنايع ثقيل و خفيف) نقش بارزي در توسعه اقتصادي جهان ايفاء مي نمايد. اقتصاد کشور هاي رو به انکشاف نیز به سطح رسیده اند که نمیتوان اصطلاح عقب ماندگی را برايشان استعمال نمود، زیرا تعداد زيادی از کشورهای رو به انکشاف در نتيجه انکشاف صنايع شان به یک ميزان رشد اقتصادي رسیده اند که در ردیف کشورهای صنعتي و انکشاف یافته قرار می گیرند. اين گفته ها را

اما این تلاش‌ها تفاوت با کشورهای پیشرفته صنعتی که اساس صنعت را در قرن ۱۸-۱۹ داشته‌اند دارند. با آن هم کشورهای در حال توسعه همیشه در پی آن هستند تا این فاصله را کوتاه بسازند و از تجارب گذشته کشورهای بزرگ صنعتی استفاده مؤثر نمایند، اگر چه در اکثر موارد حتمی نخواهد بود که از مدل‌های کشورهای پیشرفته صنعتی پیروی نمایند. بر این اساس ثابت شده است که بسیاری از کشورهای رو به انکشاف به پیروزی‌های قابل توجه در عرصه صنعت نایل شده‌اند. در حالیکه تعدادی از عوامل نا مساعد در محیط اقتصادی و اجتماعی کشورهای عقب افتاده وجود دارد اما دولت‌های شان با طراحی و پالیسی‌های پذیرفته شده و تعقیب سیاست‌های مؤثر در این امر پیشرفت‌های چشم‌گیری نموده است.

تحقیقاتی که در این زمینه چند سال قبل بوسیله اداره امور اجتماعی سازمان ملل متحد صورت گرفت می‌رساند که در حال حاضر اکثر کشورها توجه بیشتری خود را نسبت به سایر سکتورها در قسمت صنایع و اقتصاد متمرکز می‌سازند. با آن هم مسایل محیطی کشورهای فرق می‌کند، تعدادی از کشورها در سایر سکتورهای تولیدی و خدماتی دستاورد‌های بیشتر دارند و در این میان کشورهای نیز وجود دارند که پیشرفتهای زراعتی و صنعتی موازی با هم انکشاف یافته است.

کارشناسان مسایل اقتصادی به این باوراند که صنعت از ابتدای پیدایش آن تا صنایع مدرن امروزی موجب تحول

اقتصادی گردیده است. لذا میتوان گفت که قوه تولید صنعتی در یک جامعه بهترین شاخص ترقی و تکامل همان جامعه میباشد. به عباره دیگر نسبت تولیدات صنعتی با مجموع عواید ملی معیار رشد و انکشاف اقتصادی یک کشور محسوب میشود.

تعدادی از شرکت‌ها که محصولات هم نوع را تولید میکنند و برای خریداران خود بازار پیدا میکنند، صنعت گفته میشود.

پس گفته میتوانیم که صنعت یکی از فکتورهای مهمی انکشاف اقتصادی بوده و کشورهای پیشرفته از این امر استفاده مؤثر برده و با ایجاد صنایع سنگین و سبک راه را برای توسعه اقتصادی و بهبود وضع اجتماعی کشورهای شان هموار نموده‌اند. در اینجا باید متذکر شد که کشورهای رو به توسعه نیز از مزایای صنعت و صنعتی شدن کاملاً بی‌بهره نمانند، به شکل از اشکال توانستند صنعت را قسماً در جوامع خویش گسترش دهند، همچنان غرض سریع ساختن روند تولید، استفاده بهتر و مؤثر از مواد خام داخلی و فراهم نمودن زمینه کار برای اتباع خویش مساعد کردند. از آنجائیکه ازدیاد مؤلدیت و مؤثریت بدون داشتن صنایع منظم ناممکن است و تولیدات نعمات مادی و در مجموع خدمات اجتماعی ایجاب پالیسی‌سازی مدرن را در پروسه‌های صنعتی، سیاست‌گذاری‌ها و پروگرام‌های ارزشمند و سالم که در آن ارتقاء سطح زندگی جامعه مدنظر باشد طرح و تنظیم می‌کند. صنعت در یک

کشور نه تنها در جهت تولیدات بلکه از لحاظ روابط اجتماعی دارای اهمیت زیاد می‌باشد. صنعت یکی از مهمترین بخش تولیدی برای رفع احتیاجات انسانها میباشد که یک بخش آنرا صنعت استخراج و بدست آوردن نعمات طبیعی که برای مصرف انسانها نهایت مهم محسوب می‌شود، است. در عصر حاضر صنعت پایه و اساس سایر رشته‌های اقتصاد ملی را تشکیل میدهد و نقش عمده و تعیین کننده را در جریان تولید بازی میکند که باعث تغییر و رشد جوامع انسانی گردیده و به مرور زمان از اشکال ساده و ابتدایی به مرحله بهتر و پیشرفته ارتقاء می‌نماید.

با پیدایش ماشین، بشر به سرعت راه ترقی و تکامل را پیش گرفت و در برابر حوادث طبیعی پیروز ماندانه گام برداشته است، که در این روند صنعت نقش ارزنده دارد گفته میتوانیم که صنعت یک پروسه اقتصادی است که در جریان بدست آوردن منابع ملی بطور روز افزون مورد استفاده قرار میگیرد، تا ساختمان اقتصادی از لحاظ تکنیک و تکنالوژی مدرن انکشاف نموده و بوسیله آن عواید ملی و عاید سرانه به ویژه در کشورهای صنعتی افزایش یابد. □

بایانی

منابع: کتاب اقتصاد صنعتی رشته محاسبه و تجارت

مبانی علم اقتصاد داکتر مؤلف دولتشاهی

www.8jin.blogfa.com

www.ues.ac.ir

www.alookh.com

چگونگی نقش تعیین کننده راه های مواصلاتی بالای اقتصاد یک کشور

نگاه اقتصادی پر مصرف تر و پیچیده تر و تولید کنندگان کشور را در عرصه تولید کالا های زراعتی و صنعتی به مشکل مواجه ساخته است. توسعه و مبادله تولیدات داخلی بین مناطق مختلف یا فراتر از آن نیازمند نقش ارتباطات که راه ها رکن اولیه آنرا تشکیل داده است، می باشد.

راه های مواصلاتی میان مراکز تولید و مصرف امر ضروری بوده و دسترسی تولیدات زراعتی با قیمت نازل تر را به مصرف کنندگان به همراه دارد، از فاسد شدن قسمت بیشتر محصولات زراعتی در صورت عدم موجودیت سردخانه ها نیز جلوگیری می نماید. روی این ملحوظ تعدادی از کشور ها نظر به

صادرات و واردات کشورها را سهل و امکان پذیر ساخت. فقدان راه های مواصلاتی باعث اختلال در امور زندگی بشریت در بخش های اقتصادی و اجتماعی شده که مشکلات فراوانی را باعث می گردد. طی چند دهه اخیر پیشرفت تکنالوژی تحولات فراوانی را در سیستم راه سازی ایجاد نموده که از جمله می توان از حلقه وصل بین تولید و تجارت کشور های پیشرفته صنعتی و بین کشور های غیر صنعتی نام برد.

راه های مواصلاتی در افغانستان دارای ویژگی های خاص مانند: تنوع طبیعت، توپوگرافی، خاک شناسی، آب و هوا و غیره بوده و عوامل فوق حمل و نقل در افغانستان را نسبت به سایر کشور ها از

راه ها در حقیقت موجب ارتباط مراکز تمدن، نزدیکی فرهنگ و اجتماعات بشری می گردد، در مجموع میتوان گفت که حیات بشر و جوامع بشری ارتباط تنگاتنگ و بستگی به راه های مواصلاتی دارد. در گذشته راه های زمینی و سایر راه های پر فراز و نشیب رفته رفته تسهیلات را در زمینه انتقالات تجاری فراهم ساخت، روابط بین جامعه بشری سرعت یافت، رفت و آمد ها از یک نقطه کره زمین به نقطه دیگر که در یک زمان امکان پذیر نبود، میسر شد.

راه های مواصلاتی وسیله جابجایی و انکشاف ثروت ها بوده که انتقال محصولات زراعتی و صنعتی بالوسيله از محل تولید تا مصرف و همچنان

اهمیت راه های مواصلاتی در زندگی روز مره وزارتخانه را بنام آن اختصاص داده اند.

راه های مواصلاتی در رشد اقتصاد روستا های افغانستان که قسمت بزرگ اقتصاد کشور را تشکیل میدهند، موقعیت تعیین کننده را دارد، زیرا اکثراً مازاد تولیدات زراعتی و صنعتی روستاها به صورت اقلام صادراتی به خارج از کشور صادر می گردد. در کشور ما صنایع بزرگ نفت و گاز موجود نبوده تا چرخه های بزرگ اقتصادی را به حرکت آورد، در مقابل همین تولیدات روستاها است که به عنوان درآمد ملی عرض اندام می نماید، زیرا روستا های کشور منبع مهم توزیع محصولات زراعتی به مردم بوده و مردم در روستاها میتوانند بدون نیازمندی به شهرها به زندگی خود ادامه دهند. همچنان در شرایط بحرانی تولیدات قابل توجه روستاها نیز می تواند کشور را تا حدی از حالت بحرانی نجات داده و روستاها در حقیقت از مهمترین و تواناترین بخش اقتصادی کشور به حساب می آیند، اگر به صادرات کشور نظر انداخته شود، دیده می شود که اکثر اقلام صادراتی کشور را مواد زراعتی و مالداري تشکیل میدهد که اکثراً در روستاها تهیه می گردند. بناً توسعه خطوط مواصلاتی میان روستاها و مراکز استهلاکی و پر نفوس یک امر ضروری است، بنابر این در

بعضی کشور های در حال توسعه بخش زراعت عموماً بین ۴۵ الی ۹۰ درصد از کل تولید ملی و حدود ۶۰ الی ۹۵ درصد از کل اشتغال این کشور ها را تشکیل داده و توسعه اقتصادی این کشور ها ارتباط عمیق با بخش زراعت آنها دارد.

اما متأسفانه بعضی از کشورهای کمتر توسعه یافته بخاطر ایجاد رشد سریع اقتصادی به بخش زراعت توجه لازم ننموده، بلکه به روند صنعتی شدن توجه بیشتر مبذول داشته اند، در حالیکه زراعت یکی از عوامل عمده روند صنعتی شدن یک کشور در حال رشد است.

در افغانستان ۷/۷۶ درصد جمعیت در روستا ها زندگی نموده، ترکیب اشتغال در روستا ها در چهار بخش زراعت، مالداري، باغداری و صنایع دستی مصروف بوده و پدرها در روستا ها رئیس و تصمیم گیرنده در میان فامیل ها اند، زنان در مزارع و کشتزار ها، تربیۀ حیوانات، تولید لبنیات و صنایع دستی رول اساسی دارند. اولاد ها در روستا ها برعلاوه اینکه به دروس شان ادامه میدهند؛ بر خلاف شهر ها به چرانندن حیوانات، همکاری در مزرعه، بافتن قالین و گلیم و نگهدانی اطفال کوچک را نیز بعهدۀ دارند. تولید صنایع دستی در روستا های کشور در کنار اهمیت اقتصادی از اهمیت اجتماعی فراوان نیز

برخوردار است، زیرا تولید شغل در روستا ها در پرتو صنایع دستی از مهاجرت های مردم به شهر ها جلوگیری می نماید.

در افغانستان اکثر راه ها از شهر کابل میگذرد، این شهر در طول تاریخ مرکز تقاطع راه های تجارتی بوده، امروز نیز جاده های اصلی و عمده تجارتی کشور از همین شهر در چهار سمت کشور منشعب می شود. راه شمال کشور از گردنه هندوکش به سمت دریای آمو، راه شرقی از مسیر جلال آباد و طورخم به پاکستان، راه جنوبی از غزنی و قندهار به پاکستان و راه غربی از غزنی و هرات به ایران وصل می گردد.

در جهان امروزی حدود چهل کشور در خشکی محصور می باشند که چهارده آن در قاره آفریقا، دوازده آن در قاره اروپا، دو کشور در امریکا و دوازده کشور بشمول افغانستان در قاره آسیا قرار دارند که راه بحری نداشته و نمی توانند به آسانی به مبادلات تجارتی و فرهنگی خود با سایر کشورها بپردازند. □

عبدلحفیظ شاهین

منابع:

مأخذ: بنیاد های جغرافیایی اقتصاد افغانستان : مولف محمد عظیم عظیمی

www.armanemili.com

د بې روزګارۍ منفي اغيزې

ليکوال: تاج محمد تمکين
د افغانستان بانک د ختيځ زون اقتصادپوه

هره اقتصادي پدیده په خپل ذات کې بیلایلو اغیزې لري او دغه اغیزې کیدای شي منفي واوسي او ورسره مثبت اړخ هم له ځان سره ولري. د بیلګې په توګه که په یو اقتصادي چاپیریال کې د یو متصدي لخوا د تولید زیاتوالی د اجناسو د نرخ د کمښت باعث ګرځي، له بلې خوا د کوچنیو متصديانو لپاره تر یو حده پورې زیانمن تماميږي، ځکه کوچني متصديان مجبورېږي چې د بازار په نرخ خپل اجناس خرڅ کړي. همدارنګه که ګورو د تکنالوژۍ راتګ د یو څو نه په یو اقتصادي چاپیریال کې د کار د چټکوالي، زیاتوالي او همدارنګه موثر توب لامل ګرځي له بلې خوا نه د

زیاتو کسانو د کار د لاسته ورکولو لامل هم ګرځي، مثلاً که په یوې اداره کې د محاسبوي دوران د هرې برخې لپاره یو کارمند په کار ګمارل شوی وي نو د تکنالوژیکي اسانتیا د راتګ په صورت کې د محاسبوي دوران د ترسره کولو لپاره یواځې یو کس ته اړتیا پاتې کیږي او نور خپل دنده ایز چانس له لاسه ورکوي. د دې ټولو برعکس بیکاري داسې یوه پدیده ده چې په هر اړخیزه توګه د اقتصاد لپاره مضر او تاوانی ګڼل کیږي او هر هیواد په هڅه کې وي چې څنګه د بیکارۍ او د بیکارۍ د مخنیوي له لارې د فقر مخه ونیسي. د همدې وجې نه د بیکاري تاثیرات د یو هیواد په اقتصاد باندې ډیر منفي او زیانمن وي. دلته غږیږو چې بیکاري یا په عامه اصطلاح بې روزګاري د هیواد په اقتصاد باندې کومې منفي اغیزي واردوي.

بي روزګاره خلک په یو اقتصاد کې د نورو د اوږو بار وي ځکه دوي د تولید په پروسه کې ونډه نه لري لیکن د تولیدي پروسې له لارې چې کوم عاید ترلاسه کیږي په هغې کې برخه اخلي

او له هغې څخه یوه اندازه په مصرف رسوي لکه په یوه کورنۍ کې چې څو تنه بیکاره شتون ولري د کورنۍ په کار ګمارل شوي کسان دنده لري چې د هغوی کفالت وکړي او په همدې اساس د کورنۍ عواید تقسیميږي او نوموړي کورني مجبوره کیږي تر څو په ټیټه سطح کې ژوند وکړي دغه کورنۍ کم کیفیته خوراک، بیکاره لباس او د ژوند ډیر ساده اسانتیاوې استعمالوي همدارنګه کوشش کوي چې په ډیره عادي توګه خپل ژوند په مخ یوسي چې دا ټول ددې باعث کیږي چې صحي حالت د کورنۍ د غړو تر کافي حده پورې خراب شي او کله چې د دوي صحت خراب شي نودکار کولو استعداد او وړتیا یې کمیږي چې پدې سره د هغوي عاید کم او په ټوله کې دیو هیواد د ملي عاید د کمښت باعث ګرځي، کله چې ملي عاید کم شي پس اندازونه او سرمایه ګذاري هم کمیږي چې پدې سره بیا د بي روزګاري لپاره زمینه مساعدیږي او نتیجتاً د یو هیواد اقتصاد د بي روزګاري منحوسه دایره کې

راګیږي. د دې نه دا په واضحه توګه څرګندیږي چې بیکاري هم د بدبختیو علت او هم معلول دی، ځکه دا پروسه یو دوراني شکل لري او که د حل په موخه یې ګامونه وانخستل شي نو دا منفي تاثیرات د تل لپاره دوام کوي او بلکه که ووايو په صعودي توګه یې د تاثیراتو په مقدار کې زیاتوالی هم راځي او ټولنه د بدبختۍ سره مخ کوي.

پروفیسور لیوس دنظر مطابق دفقیرو هیوادونو په ښاري او کلیو سیمو کې په یوه معینه اندازه خلک د بي روزګاري ښکار دي او د دي سربیره په نوموړو سیمو کې پټه بیکاري هم لیدل کیږي یعنې په یوه ډیره کمه ځمکه کې له اندازې زیات خلک په کار مصروف وي چې د نهايي تولید د کمښت باعث ګرځي همدارنګه په ښاري سیمو کې دیو کورني افراد دکار په سر ته رسولو کې مصروف وي.

د کاروبار د کموالي له وجې کم تعلیم لرونکي خلک په ساده کاروبارونو کې کار کولو ته مجبورېږي او ورسره ورسره دغه افراد په خپلو کارونو باندې مطمئن نه وي او همیشه د نورو ښو

کارونو د ترلاسه کولو په هڅه کې وي چې پدې سره دوي په خپل موجوده کار کې په دلچسپي سره کار نه کوي او د دوي د کار دمولدیت د کموالي باعث کېږي خصوصاً په هغو حالاتو کې دا خبره صدق کوي چې کله یو شخص دخپل تعلیم او مهارت په نسبت کم معاش او معاوضه تر لاسه کوي. په لږ پرمختیایي هیوادونو کې نا خوندي اجتماعي او اقتصادي لاملونو په بنسټ په نفوسو کې په ډیرې تیزې سره زیاتوالی رامنځته کېږي چې دهغې په بنسټ په بشري قوې کې هم په تیزې سره زیاتوالی راځي. او ددې دواړو د چټک زیاتوالي په پایله کې بي روزگاري رامنځته کېږي.

په لږ پرمختیایي هیوادونو کې اجتماعي حالات داسې دي چې خلک یې د مهارتونو حاصلولو پر ځای د فنونو تعلیم د حاصلولو شوقین دي. او پدې هیوادونو کې د تعلیمي نظام ډیر وروسته پاتې وي- چې د مهارت لرونکو خلکو د پیدا کولو پر ځای د فنونو فارغین پیدا کوي. او دټولو نه غټه خبره داده چې په لږ پرمختیایي

هیوادونو کې سیاسي اجتماعي او اقتصادي بدتري یا خراب والي پیدا کېږي چې په نتیجه کې سرمایه داره طبقه د دې پر ځای چې په صنعت کې سرمایه گذاري وکړي هغوي د تجارت په څانگه کې دطلا په خریداري دځمکو او جایداد په اخستلو کې خپله سرمایه مصرفوي. او ددې ټولو نتیجه کې په ښاري سیمو کې تعلیم یافته خلکو اندازه دهغوي د تقاضا څخه زیاتیږي او نتیجتاً تعلیم یافته بي روز گاره خلک دي ته تیارېږي چې په هغو کارونو بوخت شي چې ددې د گذاره قابل هم نه وي. او ددې خلکو په داسې کارونو بوختیدل ددې باعث گرځي چې هغوي ذهني او جسماني ناروغتیا سره مخامخ او د هغو د کار استعداد سطحه په پراخه کچه ټیټه شي او دا هغه خطرناک اثر دی چې نتیجتاً اداري فساد ته لاره هوارولو کې مرسته کوي او هر سړی کوشش کوي چې د خپلې عادي وظیفې نه په ناسمه توگه زیات عاید لاسته راوړي. له بده مرغه زمونږه هیواد افغانستان کې دا نوع اثرات زیات لیدل کېږي او همدا لامل دی چې د ډیرو

عادي وظیفو لرونکي خلک په ډیره لویه او مودرنه سطحه باندې ژوند کوي. دا کار نه یواځې دا چې په ټولنه کې د فساد د زیاتوالي باعث گرځي بلکه عاموخلکو ته په ژوند کې د کمترئ احساس هم ورکوي او ټولنه د ستر اخلاقي بحران سره مخ کوي.

په کمو پرمختیایي هیوادونو کې که نظر واچوو د بې روزگاره خلکو شمیر په غلا، اختطاف او همدارنگه نورو جرمونو کې زیات شوی دی او ددې لامل هم دا دی چې د کار د مناسبې زمینې نه شتون او په ټولنه کې د عاید د ناآندولو ویش د پایلې ښکار شوي دي. خو که د بیکارۍ غم وخورل شي او د هیواد ټول خلک د خپلې وړتیا مطابق په کار وگمارل شي نو نه یواځې دا چې د ملي عاید د زیاتوالي باعث گرځي بلکه په ټولنه کې د اداري فساد په کمښت او سوکاله ژوند رامنځته کولو کې هم خپل رول لوبوي. ■

مشاغل کاذب بدتر از بیکاری است

زندگی خود شغلی را انتخاب نمایند. اکثراً انتخاب شغل نشان دهنده این نیست که همواره افراد بتواند بنابر علایق و نیازمندی های خود شغل مورد نظر را انتخاب نمایند، بلکه گاهی اوقات بنابر برخی شرایط خاص یک موفقیت شغلی را بر فرد تحمیل می نماید. در کشور های عقب مانده مردم تلاش می کنند تا هر فعالیتی که منجر به بدست آوردن عواید باشد، ولو که عواید کم هم باشد انتخاب نمایند. اما افراد هستند که

یک شخص عموماً یک شغل را با کسب و کار آغاز می کند. مدت زمان یک شغل می تواند از یک ساعت (در مورد کارهای خاص) تا تمام عمر به طول بیانجامد. اگر یک فرد برای نوع مشخصی از شغل تربیه شده باشد، به آن حرفه یا پیشه می گویند. مجموعه شغل های یک شخص در طول زندگی، سوابق شغلی آن را تشکیل می دهد. تعدادی از مردم در طول حیات خود در شرایط قرار می گیرند که ناگزیر برای

انتخاب شغل یکی از تصمیم بزرگ حیاتی انسان ها می باشد و از اهمیت خاصی برخوردار است. بر اساس شرایط مختلف و تحولات در ساحات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و... در سطح نیازهای انسان ها تغییرات زیادی بوجود آمد، از همینرو شغل منحصی محور اساسی زندگی بشری تبارز نموده است. شغل فعالیتی منظم است که برای دریافت پول و یا مزد انجام می شود.

مشاغل دلخواه خود را میابند. دانشمندان شغل را به دو بخش (شغل کاذب و شغل مفید) تقسیم می نمایند.

ما شغل کاذب را که در زندگی اجتماعی بسیار خطرناک بشمار میرود، مورد بحث قرار میدهیم، یکی از عملکردهای جبران ناپذیر شغل کاذب افزایش اعمال خراب کارانه و همکاری با حاملین جنایات می باشد. زیرا آنها برای امرار ضرورت خود به اعمال خلاف قانون در جامعه گرایش پیدا میکنند که با افراد خرابکار یکجا میشوند. این گونه اشخاص در کشور های که نرخ بیکاری بالایی دارند زیادتیر محسوس است. در کشور های فقیر زنان و کودکان با داشتن شغل کاذب و طاقت فرسا امرار معاش می نمایند که مشکلات اجتماعی فراوانی را برای آنها بوجود میاورد. مشاغل کاذب باعث میشود که افراد مورد سوء استفاده قرار گرفته و یا به اعمال جنایت کارانه دیگر گماشته شوند، به استعمال مواد مخدر رو آوردند و همچنان در معرض خشنونت های جنسی، بیماری های مهلک، خرید و فروش مواد مخدر قرار گیرند. ازدیاد اشتغال کاذب اکثراً از مدیریت ضعیف در سکتور اقتصادی و استفاده نادرست

از منابع داخلی بوجود میاید. در نهایت گرایش افراد به مشاغل کاذب باعث به میان آمدن فقر اقتصادی می گردد.

با افزایش دامنه بیکاری و چالش دستیابی جوانان به بازار کار مشاغل کاذب و زیر زمینی نیز افزایش میابد. حتی این مشاغل در بازار ارز زیادتیر به مشاهده می رسد که به نحوی باعث بی اثر شدن سیاست های کنترولی دولت و همچنان باعث به چالش کشاندن نقدینگی و انحراف سرمایه ها از بازار اصلی کار و تولید می شود.

باید گفت که در تعدادی از کشور ها، قربانیان شغل کاذب را اکثراً جوانان که از تحصیل و دانش دور مانده اند و یا فارغین مؤسسات تحصیلات عالی و نیمه عالی که در جستجوی کار اند، اما زمینه کار برایشان وجود ندارد، تشکیل میدهد که ناچار به شغل کاذب تن میدهند و یا به اعتیاد رو میاورند. اعتیاد و بیکاری لازم و ملزوم همدیگر اند، زیرا این دو از عوامل افزایش اشتغال کاذب شمرده می شوند.

عدم موجودیت هماهنگی بین عرضه و تقاضا در بازار، افزایش روز افزون کودکان بی سرپرست، ضعف تربیه خانوادگی من حیث اولین نهاد پرورش

اطفال، عدم مبارزه مسوولین با پدیده شغل کاذب و ...، سبب گسترش روز افزون مشاغل کاذب که عمداً از افزایش فقر و تنگ دستی به میان می آید و یک مشکل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی است، میگرد که مبارزه با آن یک امر ضروری در سطح کشور ها بشمار میرود. □

بایانی

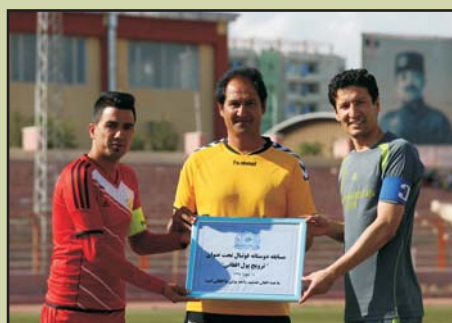
منابع:

www.hadithcity.com

www.irannaz.com

www.study1000.com

تیم فوتبال د افغانستان بانک تحت عنوان "ترویج پول افغانی" مسابقه دوستانه برگزار نمود

پول افغانی" در غازی استدیوم برگزار نمود که با پیروزی آن تیم به پایان رسید. این مسابقه هیجانی با استقبال گرم ورزش دوستان، کارمندان و آمرین بخش های مختلف د افغانستان بانک مواجه گردید که در آن پیام د افغانستان بانک در زمینه ترویج پول افغانی یکبار دیگر به اطلاع هموطنان عزیز رسانیده شد. د افغانستان بانک تلاش مینماید تا از دریچه ها و روزنه های گوناگون برای ترویج پول افغانی پرداخته و به نحوی مردم ما را متقاعد بسازد که افغانی هویت ملی ما است و به مثابه سایر ارزش های ملی از اهمیت خاصی برای ما افغانها برخوردار می باشد. □ گزارش زیرک ملیا

د افغانستان بانک در کنار سایر فعالیت های بانکی و اقتصادی، در زمینه فرهنگ و ورزش نیز تلاش نموده و در جهت رشد ذهنی و جسمی کارمندان این اداره رسالت خویش را ادا نموده است. از اینرو در چوکات د افغانستان بانک کتابخانه، کلینیک صحی، کلب ورزشی و تیم فوتبال ایجاد شده است تا از ظرفیت های موجود در اداره استفاده اعظمی صورت گیرد که خوشبختانه این فعالیت ها نتیجه خوبی را باخود به همراه داشته است.

به تاریخ ۱۴ جوزا سالروان تیم فوتبال د افغانستان بانک نخستین مسابقه دوستانه خویش را با تیم فوتبال فیروز که از جمله تیم های سابقه دار این رشته در شهر کابل است تحت عنوان "ترویج

اطلاعیه د افغانستان بانک!

مطابق ماده سی و سوم قانون د افغانستان بانک پول رایج و واحد پولی افغانستان افغانی است، بناً از عموم افغانها، دواير و مؤسسات دولتی و خصوصی آرزومندیم تا در قرار داد ها و سایر معاملات و داد و ستد های اقتصادی، پول افغانی را ترجیح دهند، چون افغانی از با ثبات ترین پول های منطقه بوده که در ثبات برنامه ریزی های اقتصادی تان مشمر واقع می شود.

د افغانستان بانک

بانک

ماهنامه د افغانستان بانک

سال هشتم، شماره ۹۶، جوزا ۱۳۹۴

ټولې دولتي او خصوصي ادارې او مؤسسې مکلفې دي خو په اقتصادي راکړو او ورکړو کې له افغانیو کار واخلي.